

Zorg

Bijbel

teveel gewicht

Het maximale comfort van het kind zelf moet het zwaarste wegen. Foto Wikimedia

objectiveren? Op dit punt verschillen deskundigen nog sterk van mening en dat komt onvoldoende terug in het standpunt. Hoe dan ook, je kunt in dit geval nog steeds zeggen dat de basis voor de beslissing ligt in het lijden van het kind.

Maar het kan ook zijn dat het kind nauwelijks of niet lijdt (bijvoorbeeld omdat het comateus is), maar dat de ouders het trage sterfensproces of bepaalde verschijnselen niet meer kunnen aanzien, en er dus vooral of uitsluitend zelf onder lijden. In dat geval is het lijden van de ouders de primaire, en volgens het rapport een gerechtvaardigde, reden voor de actieve levensbeëindiging.

Ouderen

Met de ruimte die het rapport laat voor deze laatste mogelijkheid wordt ons inziens wel een lijn gepasseerd. Of hier een term als 'hellend vlak' op zijn plaats is, valt nog te bezien. Maar we moeten ook niet doen alsof er tussen beslissingen rond het levens-einde bij pasgeborenen en die bij ouderen geen enkele parallel zou bestaan.

Ook bij andere patiënten kan een ziekte- en sterfensproces dermate lang duren dat familieleden hierdoor getraumatiseerd

dreigen te raken. Een euthanasieverzoek bij bijvoorbeeld kankerpatiënten is in nogal wat gevallen mede ingegeven door de wens om de naasten een langdurig sterfbed te besparen. Ook komt het voor dat mensen palliatieve sedatie weigeren omdat zij niet willen dat hun familieleden dan met een onvoorspelbaar lang sterfbed worden geconfronteerd.

Inderdaad is ook niet helemaal uit te sluiten dat bij bijvoorbeeld dementerenden en comateuze patiënten, in een terminale fase de toediening van een euthanaticum een klein duwtje kan zijn om de naasten voor een mentale collaps te behoeden. Hoe begrijpelijk ook, die weg moeten we niet opgaan. De KNMG zou er goed aan doen het lijden van de ouders als zelfstandige overweging uit het rapport te schrappen. Het maximale comfort van het kind zelf dient in het middelpunt van de overwegingen te staan.

Zoals gezegd gaat dit rapport over een heel kleine groep kinderen. De belangrijkste vragen op het gebied van levensbeëindiging bij pasgeborenen liggen bij die gevallen waarbij kinderen niet in de sterfensfase zijn: kinderen die niet sterven, maar wel ondraaglijk lijden en waarbij over levensbeëindiging wordt gesproken.

Ook in deze groep zijn er die grote controversen over wat dan ondraaglijk is (en wat daar aan gedaan kan worden), hoe lijden omschreven en gemeten kan worden, en welke rol toekomstig lijden of toekomstige kwaliteit van leven speelt bij beslissingen over leven en dood. Onze indruk uit de huidige discussie is dat die twee kampen nog onvoldoende met elkaar in gesprek zijn. Het zou goed zijn toekomstige commissies breder samen te stellen wanneer zij adviseren over deze problematiek.

Dick Mul Theo Boer

Dr. D. Mul is kinderarts in Den Haag en lid van CMF Nederland, dr. T.A. Boer is universitair docent ethiek bij de Protestantse Theologische Universiteit en lid van diverse (medisch-)ethische commissies. Van hun hand verscheen eind 2012 in de Lindeboomreeks het boek Goede zorg. Christelijk geïnspireerde ethiek van geval tot geval, Buijten en Schipperheijn Amsterdam, € 14,95. Zie voor het besproken standpunt: www.knmg.nl

Paulus over geloof

Puber en volwassene

Een puber is iemand die alles beter weet dan zijn ouders.
Foto SXC Audrey Johnson

Toen ik nog een kind was sprak ik als een kind,
dacht ik als een kind,
redeneerde ik als een kind.

Nu ik volwassen ben heb ik al het kinderlijke achter me gelaten.

Nu kijken we nog in een wazige spiegel,
maar straks staan we oog in oog.

Nu is mijn kennen nog beperkt,
maar straks zal ik volledig kennen,
zoals ik zelf gekend ben.

(1 Kor. 13:11,12)

Een van de belangrijkste geestelijke ontwikkelingen in de westerse wereld is dat steeds meer mensen zich agnost of atheïst noemen. De hoofdoorzaak van het ledenverlies in protestantse kerken in het Westen heeft te maken met secularisatie, dat mensen vervreemd zijn van essentiële onderdelen van het christelijk geloof. Aan de andere kant van het spectrum zijn er kerken, die zich afsluiten voor de moderniteit en geloven dat de Bijbel antwoord geeft op al onze levensvragen.

Het lijkt wel een sociologisch verband: hoe groter het geloof, des te groter de neiging tot fundamentalisme.

Het is opmerkelijk dat we bij Paulus, die tot in zijn botten een gelovig mens was, geen sporen aantreffen van de verstarring en geslotenheid, die zo kenmerkend zijn voor fundamentalisme. In het bekende hoofdstuk over de liefde van 1 Kor. 13 spreekt Paulus over de onvolmaaktheid van het geloof, het tekortschieten van onze kennis en over geheimen die we niet kunnen doorgronden.

In de hierboven afgedrukte tekst heeft kinderlijk geloof niet de positieve betekenis die het heeft in de evangeliën (Marc. 10:15). Het kinderlijke geloof heeft hier de betekenis van onrijpheid, van onvolgroeid zijn. Elders wordt het Griekse woord dat Paulus hier gebruikt vertaald met 'onmondig' (Gal. 4:1).

Misschien zitten we wel dichterbij Paulus' bedoeling als we in de vertaling het woord kind vervangen door het woord puber. Een puber is iemand die alles beter weet dan zijn ouders en een vrij gesloten kijk op de wereld heeft. Als hij volwassen wordt, weet hij van zijn eigen beperkingen en staat hij meer open voor de wereld om hem heen.

Je zou fundamentalisme een vorm van puberteitsdenken kunnen noemen. Een fundamentalist ziet de Bijbel als een verzameling bewijspplaatsen. Hij heeft alles onderzocht en alles van de Bijbel krijgt een plaats in zijn denkkader.

Maar kunnen we wel op grond van de Bijbel op alle vragen een antwoord geven? Als iemand van puber volwassen wordt, heeft hij niet een streep gezet door alles wat in zijn jonge jaren kostbaar was. Zijn volwassenheid bestaat erin dat hij alles meer in proportie ziet. De overgang van puberteit naar volwassenheid wordt bepaald door de

erkenning van onvolmaaktheid en beperktheid.

Snelle duidingen en haastige conclusies maken plaats voor het besef het soms niet te weten en de erkenning dat het gras bij de burens ook groen kan zijn. Anders gezegd: iemand heeft een volwassen geloof als hij de beginselen van het christelijk geloof een plaats heeft gegeven in zijn denken en levenshouding en tegelijk open blijft staan voor de wereld om hem heen.

Dwaas

Is het redelijk om te geloven of niet? Bij Paulus is het geloof in Jezus zowel redelijk als onredelijk.

Het begin van de brief aan de Galaten is - chronologisch gezien - het oudste woord van Paulus. Daarin zegt hij: ik ben een apostel, niet door menselijke ingevingen, maar door Gods openbaring, door Jezus Christus (Gal. 1:1). Er wordt van alles beweerd in de religieuze wereld, maar Paulus zegt: heb ik niet Jezus onze Heer gezien? (1 Kor. 9:1). We begrijpen niets van Paulus als wij niet erkennen dat een persoonlijke ervaring met God zijn leven en denken compleet op zijn kop heeft gezet. Paulus had dus redenen voor zijn geloof.

Daarom is het des te meer opmerkelijk dat Paulus tegelijkertijd iets heel anders zegt: dat het een grote dwaasheid is om te geloven dat het kruis van Jezus de verlossing brengt (1 Kor. 1:22-25). Daar is toch niet een logisch verhaal van te maken?! En toch vormt dit de kern van Paulus verkondiging. Paulus zegt: als je wijs wil worden, moet je eerst dwaas zijn (1 Kor. 3:18).

In de besproken passages zegt Paulus dus: een christen is ook een agnost. En: geloof is in bepaalde opzichten iets irrationeels. Iets dat je nooit op een rijtje kunt krijgen.

Met deze uitspraken plaatst Paulus zich midden in de moderne wereld.

Jart Voortman

Jart Voortman was 14 jaar predikant in verschillende protestantse kerken. Sinds 2001 is hij leerkracht Protestants Evangelische Godsdienst in het secundair onderwijs in België. www.opengeloven.net.

